

BÓL U NOWORODKÓW – STRESZCZENIE

Agnieszka Witulska-Alagöz

1. WSTĘP

Oddział Intensywnej Terapii noworodka jest miejscem, które zapewnia ratującą życie opiekę medyczną dla rosnącej liczby pacjentów każdego roku. Noworodki są poddawane licznym bolesnym procedurom diagnostycznym oraz terapeutycznym. Wczesne i powtarzające się doświadczenia bólowe u noworodków w krytycznym okresie ich rozwoju mogą skutkować wieloma niekorzystnymi powikłaniami. Poszukiwane są jak najlepsze, wiarygodne i dokładne metody oceny bólu w celu zapewnienia optymalnego, indywidualnie dobranego leczenia.

2. CELE BADANIA

Głównym celem badania była ocena użyteczności i wiarygodności monitora bólu NIPE w ocenie bólu u noworodków w różnych sytuacjach klinicznych. Celem szczegółowym pierwszej części badania było porównanie kilku metod oceny bólu u wcześniaków doświadczających ostrego przedłużającego się bólu – z wykorzystaniem indeksu NIPE oraz trzech skal behawioralnych: skali N-PASS, skali PIPP oraz skali EDIN. Drugim celem szczegółowym w kolejnym etapie badania była ocena poziomu ostrego bólu proceduralnego za pomocą indeksu NIPEi oraz ocena wrażliwości na ból u noworodków urodzonych w różnym wieku płodowym.

3. MATERIAŁ I METODY

Badanie było zaprojektowane jako prospektywne badanie obserwacyjne, które składało się z dwóch etapów. W pierwszej części do badania zakwalifikowane były wentylowane wcześniaki, doświadczające ostrego przedłużającego się bólu. W drugim etapie oceniane były noworodki urodzone w różnym wieku płodowym poddane ostrej bolesnej procedurze. Do ogólnych kryteriów wyłączenia należały: wrodzone wady neurologiczne oraz kardiologiczne, arytmie, niewydolność krążenia wymagająca leczenia wazopresyjnego lub resuscytacji płynowej, a także rozpoznana encefalopatia. Grupę kontrolną stanowiły zdrowe noworodki, które teoretycznie nie odczuwały bólu.

Wcześnieki były oceniane za pomocą skal behawioralnych oraz indeksu NIPE. W drugiej części badania noworodki były monitorowane z wykorzystaniem tylko monitora bólu NIPE.

4. WYNIKI

Do badania zakwalifikowano 40 pacjentów (21 noworodków płci męskiej oraz 19 noworodków płci żeńskiej). Ocena wcześniaków włączonych do pierwszego etapu badania wykazała, że mogą one odczuwać ból związanych z wentylacją. Przeprowadzona analiza wyników tej części badania potwierdziła bardzo silną i istotną statystycznie korelację pomiędzy wynikami oceny bólu za pomocą skal i indeksu NIPEm. Wyliczona dokładność cechowała się wysoką zgodnością wszystkich wykorzystanych metod oceny.

U noworodków poddanych ostremu bólowi proceduralnego w drugim etapie badania wykryto istotną statystycznie różnicę pomiędzy wynikami minimalnego NIPEi u dzieci urodzonych w różnym wieku płodowym (p -value = 0,033). Spadek indeksu NIPE był wyższy u wcześniaków, niż u dzieci urodzonych o czasie, co mogłoby sugerować, że noworodki urodzone przedwcześnie są bardziej wrażliwe na ból. Dodatkowo zaobserwowano istotną statystycznie różnicę w wartości NIPEm zapisywanym 20 min. po bolesnej procedurze (p -value = 0,032) pomiędzy różnymi grupami wiekowymi. Mogłoby to świadczyć o tym, że najmłodsze dzieci odczuwają ból najmocniej, a ich odczucia pojawiające się po bolesnej procedurze trwają dłużej niż u starszych noworodków.

5. WNIOSKI

Wyniki badania dowiodły, że monitor bólu NIPE jest wiarygodnym narzędziem do oceny bólu u wcześniaków, które doświadczają ostrego przedłużonego bólu oraz do oceny poziomu ostrego bólu u noworodków spowodowanego bolesną procedurą. Wyniki NIPE istotnie korelowały z wynikami uzyskanymi przy ocenie bólu z wykorzystaniem skal behawioralnych. Badanie potwierdziło również fakt, że wcześniaki są bardziej wrażliwe na ból niż dzieci urodzone o czasie.

Monitor bólu NIPE posiada duży potencjał, żeby stać się złotym standardem w ocenie bólu u dzieci urodzonych w różnym wieku płodowym w różnych sytuacjach klinicznych. Jednak potrzeba jest większej ilości badań, by postawić taki wniosek.

SŁOWA KLUCZOWE: ból, noworodki, ocena bólu, leczenie bólu